

Ajankohtaista maatalouslomituksesta

22.11.2011 Saarijärvi

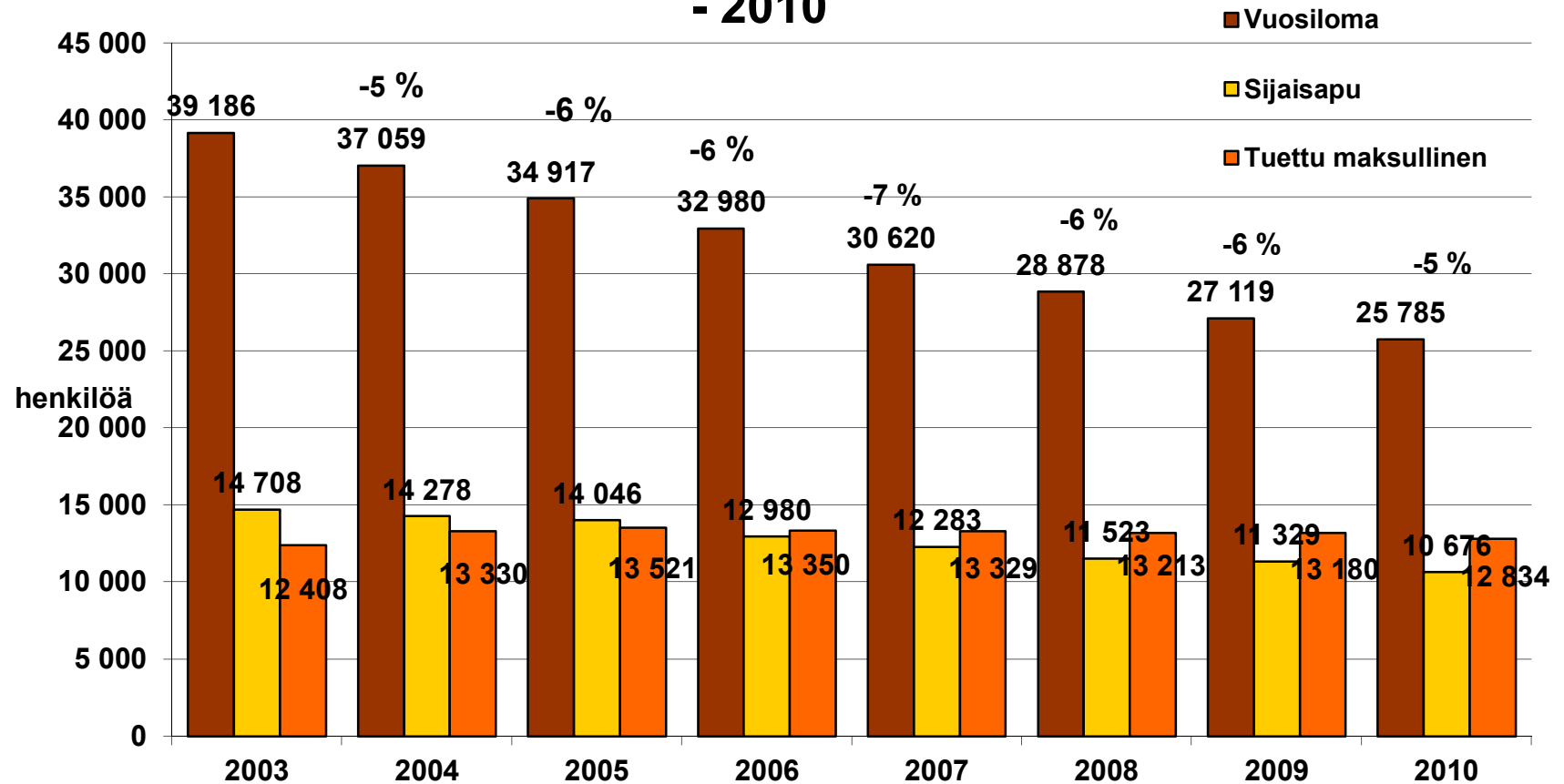
Päivi Wallin

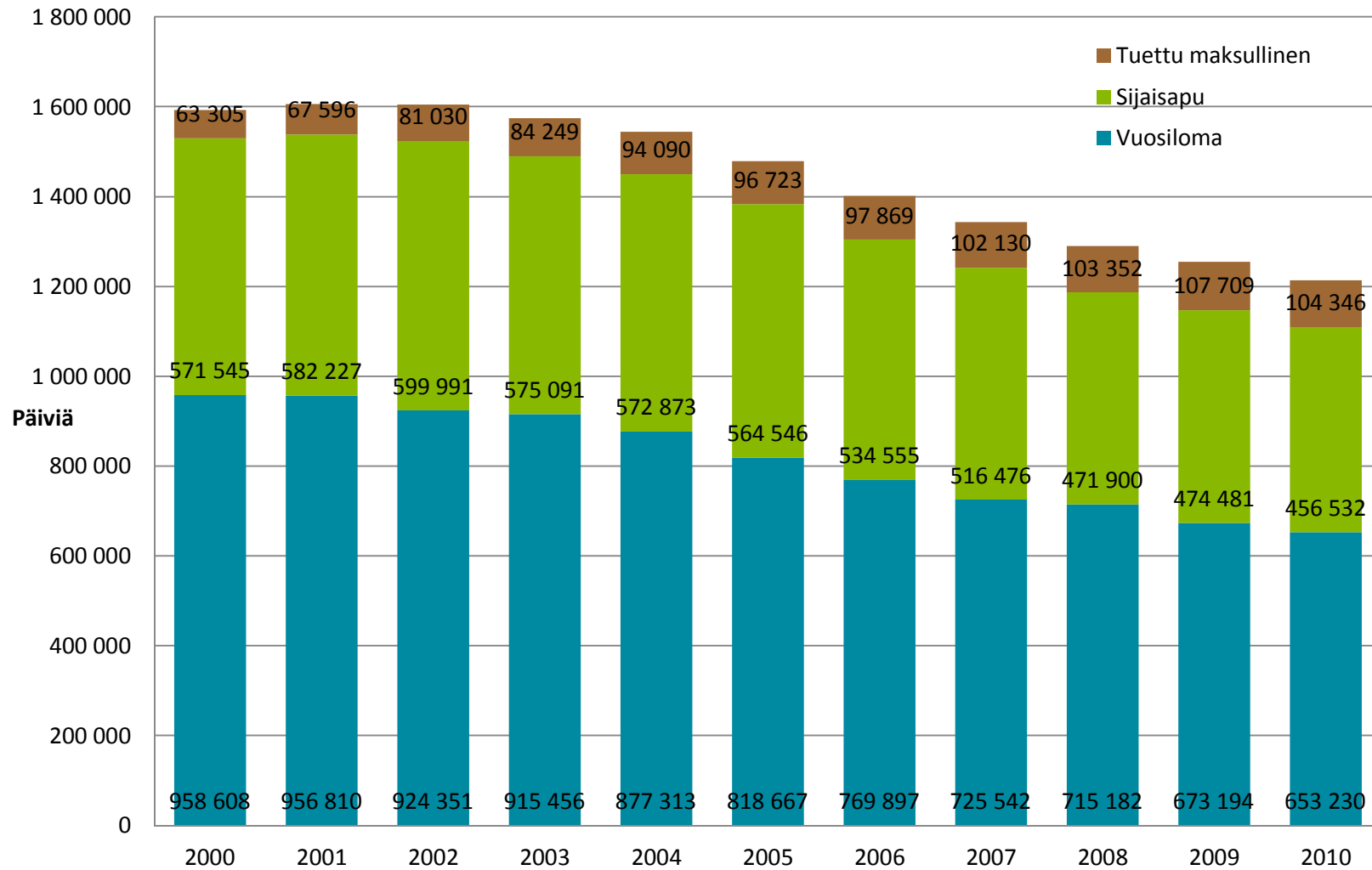
Sisältö

- Paikallisyksiköiden yhdistymisten taustatekijät
- Lomituspalvelulain muutokset vuoden 2011 alussa
 - palvelusuunnitelma ja tilakohtainen perehdyttäminen
 - muut muutokset
- Usein esitettyjä kysymyksiä lomituspalvelulaista
- Lomituspalvelujen kehittäminen

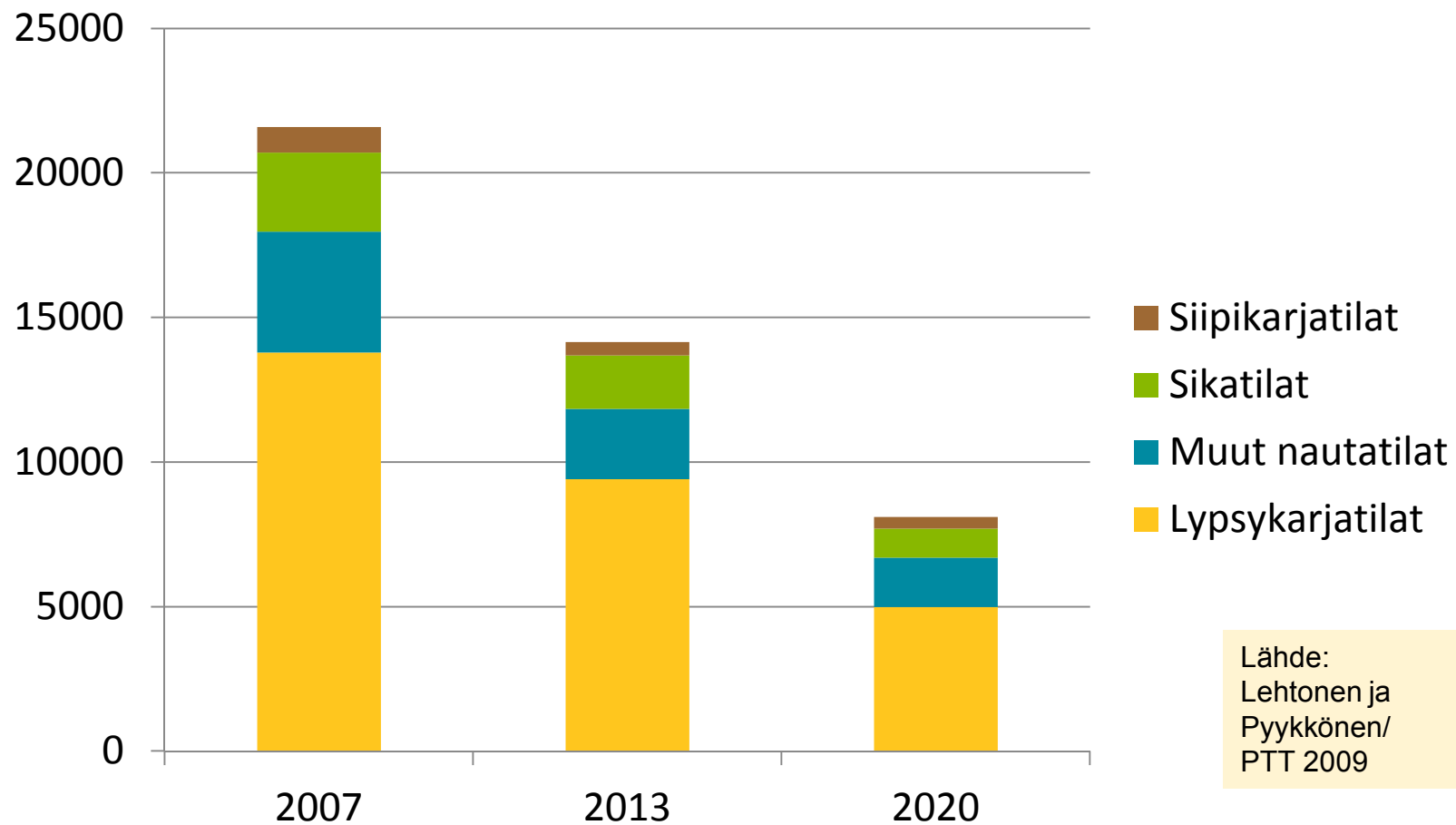
Lomituspalveluja käyttäneiden yrittäjien määrät 2003 - 2010

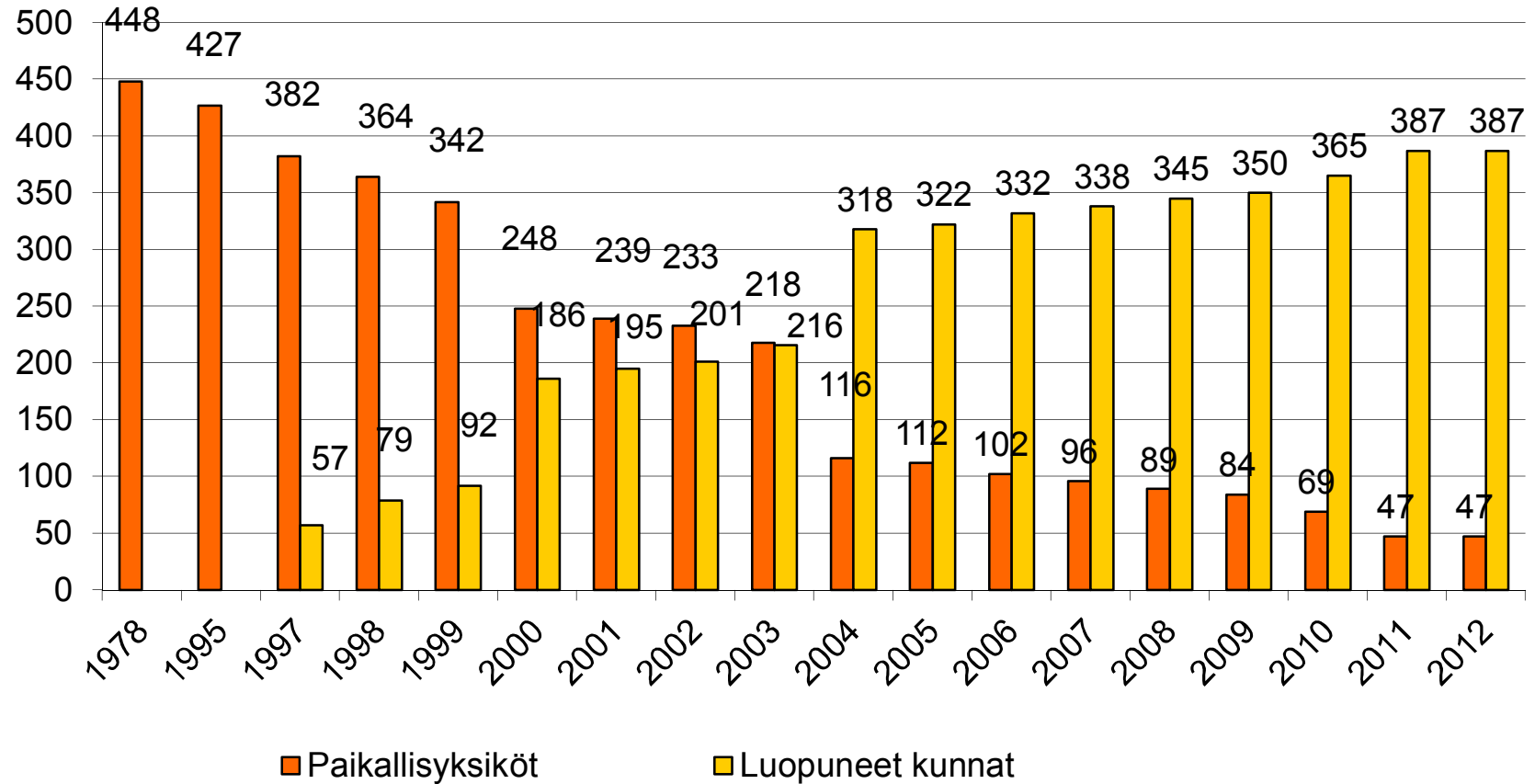
Lomituspäivien käyttö 2000 - 2010

Ennuste kotieläintilojen määrän kehityksestä

Paikallisyksiköiden määrän kehitys

Paikallisyksiköiden yhdistämisen taustalla

- Lomituspalveluja käyttävien maatalousyrittäjien määrä vähenee jatkuvasti
 - myös hallinnon pitää sopeutua asiakaskunnan kehitykseen
- Tarve lomituspalvelujen tehokkaaseen järjestämiseen
 - paikallisyksiköille maksettavan hallintomäärärahan riittävyys halutaan turvata (hallintorahan suuruus määräytyy paikallisyksikön järjestämien lomituspäivien määrän perusteella)
- Paikallisyksikön toimintavarmuuden ja varahenkilöjärjestelmien parantaminen
 - > hyvän asiakaspalvelun varmistaminen
- Lomituspalvelukäytäntöjen yhdenmukaistuminen
- 47 lomituksen paikallisyksikköä vuonna 2011

Tilakohtainen palvelusuunnitelma ja perehdyttäminen

- Paikallisyksikkö laatii yhteistyössä maatalousyrittäjän kanssa maatalousyritykselle palvelusuunnitelman
- Palvelusuunnitelmassa käydään läpi tilan olosuhteet ja sovitaan tilan lomituspalvelujen kokonaisuudesta
- Mahdollisuus tuoda esiin tilakohtaiset lomituksen kehittämistarpeet ja toiveet
- Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä palvelusuunnitelma laaditaan tilakäynnin yhteydessä
- Tavoitteena
 - toimiva lomituspalvelu niin maatalousyrittäjän, lomitushallinnon kuin lomittajankin näkökulmasta
 - joka tilalle useampi tilan olosuhteet ja työt tunteva lomittaja
 - lomittajien työturvallisuuden parantaminen

Palvelusuunnitelman sisältö

- kuvaus maatalousyrityksessä harjoitettavasta maataloudesta
- kotieläinten määrä sekä niiden hoitoon käytettävät työmenetelmät
- kotieläinten päivittäiset hoitotyöt ja maatalousyrityksen hoitoon kuuluvat muut välttämättömät tehtävät sekä arvio niiden vaatimasta päivittäisestä kokonaistyöajasta
- maatalousyrityksessä vakituisesti työskentelevät henkilöt
- maatalousyrittäjien tehtäväosuudet maatalousyrityksen hoitoon kuuluvista välttämättömistä tehtävistä
- arvio maatalousyrittäjien lomituspäivän kestosta

Palvelusuunnitelman sisältö

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä palvelusuunnitelmaan merkitään lisäksi tiedot:

- tilan lomitustöiden edellyttämästä osaamistasosta
- lomittajien maatalousyrityskohtaisesta perehdytyksestä
- lomituspalvelujen tilakohtaisesta palvelukokonaisuudesta
- lomituspalvelujen tilakohtaisista kehittämistarpeista
- tilakäynnillä havaituista keskeisistä lomittajien työoloja koskevista työsuojelullisista seikoista ja paikallisyksikön esittämät niitä koskevat toimenpidevaatimukset
- tilakäynnin toteutumisesta ja tilakäynnille osallistuneista henkilöistä
- seuraavaksi suunnitellun tilakäynnin ajankohdasta

Lomittajien tilakohtainen perehdyttäminen

- Paikallisyksikkö ja maatalousyrittäjä sopivat yhdessä lomittajien perehdyttämisestä maatalousyrityksen toimintaan
- Maatalousyrittäjä neuvoo lomittajaa omaksumaan tilan työtehtävien ja laitteiden perusteellisen hallinnan
- Tarkoitus perehdyttää niitä lomittajia, jotka pääasiassa tulisivat työskentelemään kyseisellä tilalla
- Tarpeen etenkin pitkälle automatisoiduilla tiloilla sekä sellaisilla tiloilla, joilla lomittaja työskentelee yksin
- Tavoitteena on parantaa niin lomituksen onnistumista kuin lomittajan työturvallisuutta

Muita muutoksia vuonna 2011

- Kotieläinyksiköiden tarkistaminen hevosten osalta
 - vuosilomaoikeus edellyttää nyt 8 hevosta (aiemmin 12)
- Muutoksia vuosiloma/sijaisapuoikeuden määräytymiseen
 - osatyökyvyttömyyseläkkeellä oleva voi saada lomitusta vain, jos on pakollinen MYEL voimassa
 - työttömyysetuuden saajilla jatkossa oikeus sijaisapuun (ei kuitenkaan vuosilomaan)
 - sijaisapua myös lapsen kotona tapahtuvaan hoitoon erityishoitorahaa maksettaessa
 - sijaisapu ottolapsen hoitamiseen: poistettu maininta 6 vuoden ikäraja

Lomituspäivän kesto (LOMAL 8§)

- Lomituspäivän kesto määritellään lomitustunteina siten, että se keskimäärin vastaa lomitettavan maatalousyrittäjän tehtäväosuutta maatalousyrityksen hoitoon kuuluviin välttämättömiin tehtäviin käytettävästä kokonaistyöajasta
- Lomitustuntien määrä arvioidaan tilan kotieläinten määrän ja laadun, tilan tuotantomenetelmien ja -olosuhteiden sekä lomitussajankohdan perusteella
- Lomitustuntien määrää arvioitaessa otetaan huomioon myös lomittajan ammattitaito ja kyky selviytyä lomitustehtävistä

Kokonaistyöajan ja tehtäväosuuden määrittäminen (LOMAA 3 -5§)

- Tilan kokonaistyöajan määrittely
 - TTS-Manager laskentaohjelmalla (lisäksi huomioidaan tehtävät ja olosuhteet, jotka eivät sisälly laskentajärjestelmään) tai muulla luotettavalla menetelmällä esim. "kellottamalla"
- Tehtäväosuuden määrittely: yrittäjä antaa paikallisyksikölle tiedot maatilalla vakituisesti työskentelevistä henkilöistä ja heidän keskimääräisistä tehtäväosuuksistaan prosentteina maatalousyrityksen välttämättömien tehtävien hoitoon kuluva kokonaistyöajasta
- Ennen lomitusjakson alkamista maatalousyrittäjä ilmoittaa paikallisyksikölle
 - olosuhteissa tapahtuneet olennaiset muutokset
 - tiedossa olevat lomitusajankohtaan liittyvät erityiset tehtävät ja muut seikat, joilla voi olla vaikutusta lomittajan työajan määräytymiseen lomitusjakson aikana

Sijaisapu sairaan lapsen hoitoa varten

- **Sairaam lapsen hoitoa varten, LOMAL 7b §**
 - Alle 10-vuotiaan lapsen sairastumisen johdosta enintään 7 päivää
 - sairaan tai vammaisen lapsen hoitoon tai kuntoutukseen osallistumista varten enintään siksi ajaksi, jolta hänelle maksetaan sairausvakuutuslain mukaista **erityishoitorahaa**
 - Normaali sijaisapumaksu

Sijaisapu aikuiskoulutusta varten (LOMAL 7e §)

- Sijaisapuun oikeutetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapua aikuiskoulutukseen osallistumista varten enintään 15 päivän ajaksi kalenterivuodessa
 - normaali sijaisapumaksu
- Lisäksi oikeus saada sijaisapua koulutukseen, johon hänelle myönnetään maatalousyrittäjien opintorahaa tai aikuiskoulutustukea
 - sijaisapumaksu korotettuna 50 %:lla

Sijaisapu aikuiskoulutusta varten (LOMAL 7e § 1 mom)

- Mikä on aikuiskoulutusta?
 - arvioinnissa ensisijainen painoarvo on koulutusohjelmalla
 - mikäli koulutusohjelmasta ei suoraan selviä, onko kyse aikuiskoulutuksesta, kiinnitetään huomiota tilaisuuden tarkoitukseen
 - koulutuksen järjestäjätaholla on merkitystä, kun arvioidaan sitä, onko kyse enemmänkin markkinointi- kuin koulutustilaisuudesta
 - esimerkiksi Pro Agria ei ole koulutusorganisaatio, mutta järjestää toisinaan aikuiskoulutukseksi hyväksyttäviä koulutustilaisuuksia
 - Oulun hallinto-oikeus on katsonut, että lypsyrobotin maahantuojan järjestämää tuotteen hankkimiseen liittyvää käyttökoulutusta tehtaalla ja muissa kohteissa ei ole pidettävä LPL:n 7 e §:n 1 momentin mukaisena aikuiskoulutuksena
- Työkykyä ylläpitävään toimintaan (tykytoimintaan) myönnetään sijaisapua 7a §:n perusteella

Sijaisapu tuottajajärjestön kokoukseen (LOMAL 7f § 4 kohta)

- **Tuottajajärjestön maakunnallinen, valtakunnallinen tai kansainvälinen kokous**
 - enintään kokouksen ja siihen käytettyjen matkojen ajaksi
 - koskee käytännössä eräitä MTK:n ja SLC:n kokouksia
- Tuottajajärjestön luottamuselimen sijaisapuun oikeuttavana kokouksena voidaan pitää esim.:
 - sääntömääräistä kevät-, syys- ja vuosikokousta, liittokokousta
 - valtuuskunnan, johtokunnan, valiokunnan ja jaoston kokousta
 - liittojen puheenjohtajakokousta
 - luottamuselimeksi katsottavan toimielimen keskuudestaan valitseman työvaliokunnan tai puheenjohtajiston kokousta
- Luottamuselimeksi katsotaan toimielin, jonka toiminta perustuu joko järjestön sääntöihin tai ylimmän päättävän elimen (valtuuskunta/liiton kevät-, syys- tai vuosikokous) päätökseen
- Sijaisapua ei kuitenkaan myönnetä luottamuselimen järjestämään koulutukseen tms. eikä toisen instanssin luottamuselimen kokoukseen, johon henkilö osallistuu tuottajajärjestön edustajana
- Maksu = tietyn maksullisen lomittaja-avun maksun suuruinen (10,59 euroa/h)

Tuettu maksullinen lomitusta (LOMAL 16 b §)

- Paikallisyksikkö voi järjestää vuosilomaan oikeutetulle maatalousyrittäjälle maksullista lomittaja-apua tuettuun hintaan (10,59 euroa/h) enintään 120 h/ kalenterivuodessa
- Edellytyksenä on, että
 - palvelu ei vaaranna vuosiloman ja sijaisavun järjestämistä
 - sen toteuttamiseen käytetään vain sellaisen lomittajan työpanosta, joka on paikallisyksikön palveluksessa ja tekee vakituisesti lomitustyötä, tai tuottaa lomituspalveluja ostopalveluna paikallisyksikölle
- Kenen katsotaan tekevän lomitustyötä vakituisesti paikallisyksikön palveluksessa?
 - Tuettua maksullista lomitusta voivat tehdä muut kuin ne lomittajat, joiden palvelussuhde kestää enintään 12 päivää
 - Lisäksi edellytetään, että lomittajaa ei palkata tekemään vain maksullista lomitusta, vaan palvelussuhteeseen tulee sisältyä myös vuosiloma- tai sijaisapulomitusta

Vuosilomien siirtäminen (LOMAL 19 §)

- Jos maatalousyrittäjä ei voi sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi pitää vuosilomaansa sellaisena aikana, joksi hänelle on varattu lomittaja, vuosiloma voidaan kokonaan tai osittain siirtää pidettäväksi myöhäisempänä ajankohtana
- Paikallisyksikkö tekee päätöksen lomien siirtämisestä seuraavalle vuodelle
- Siirretyt lomat pidettävä huhtikuun loppuun mennessä

Valvontakäynnit (LOMAL 14 §)

- Jos maatalousyrittäjät ovat samanaikaisesti vuosilomalla tai jos yrityksessä on vain yksi maatalousyrittäjä, joka on vuosilomalla, paikallisyksikön tulee kotieläinten hoidon turvaamiseksi järjestää tarpeen mukaan myös valvontakäyntejä
- Valvontakäyntien tarpeellisuus arvioidaan tapauskohtaisesti
- Valvontakäyntiä ei suoriteta, jos yrittäjät pitävät lomansa eri aikaan (tällöin valvontakäynnin suorittaa yrittäjä, joka ei ole lomalla)
- Valvontakäynnin voi suorittaa myös joku muu kuin tilan varsinainen lomittaja (esim. tilan lähellä asuva toinen lomittaja)

Lomitusjärjestelmän kehittäminen

- Lomitus hallitusohjelmassa

Maatalouden lomitusjärjestelmien toteutusta ja hallintoa kehitetään. Lomituksissa huomioidaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaate erityisesti nuorten perheiden ja työsidoonaisen maatalouden työssä jaksamisen osalta.

Jatketaan maatalouslomitustyöryhmän esitysten toteuttamista taloudellisten mahdollisuuksien mukaan. Laaditaan selvitys poronhoitajien sijaisapukokeilusta ja arvioidaan kokeilun vakinaistamisedellytykset.

Turkistuotantoa käsittelevässä osassa todettu:

Eläintilallisten työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen kiinnitetään huomiota.

Mausta työ elämällä!

- Mela käynnisti tämän vuoden alussa maatalousyrittäjien työhyvinvointiohjelman "Mausta työ elämällä"
- Ohjelman tavoitteena on lisätä maatalousyrittäjien terveitä työvuosia ja edistää sitä, että työstä irrottaudutaan terveenä myös lomalle ja myöhemmin eläkkeelle
- Sisältää konkreettisia toimenpiteitä maatalousyrittäjien työssä jaksamisen tukemiseksi
- Ohjelma ulottuu lomituspalveluihin, työterveyshuoltoon, kuntoutukseen sekä työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin asiantuntijapalveluihin
- Ongelmatilanteiden ennaltaehkäisy, työkyvyn ylläpito ja hyvinvointipalvelujen yrittäjäkohtaisuus korostuvat kaikessa toiminnassa

Lomitus työhyvinvointiohjelmassa

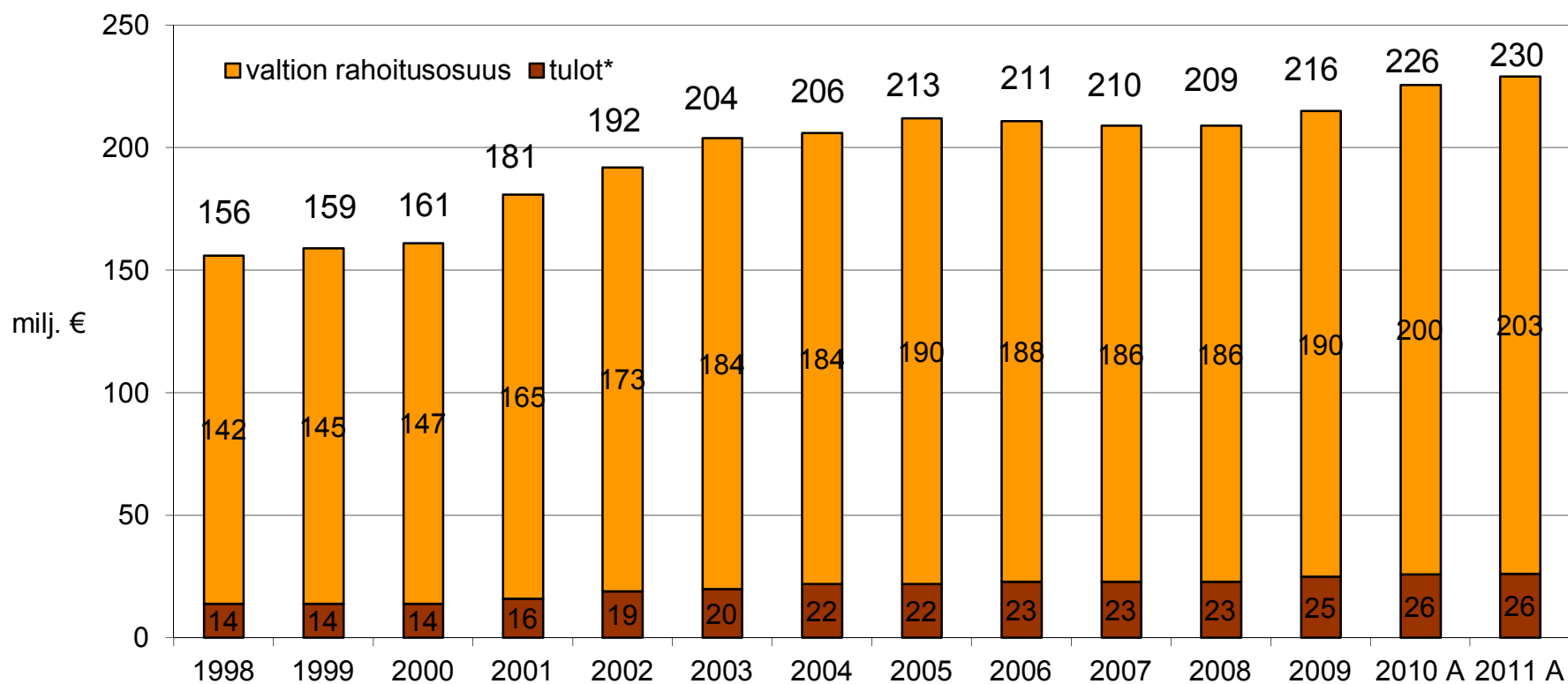
Lomitusta koskevat konkreettiset toimet Melan työhyvinvointiohjelmassa:

- Huolehditaan siitä, että palvelusuunnitelmien laatiminen ja lomittajien tilakohtainen perehdyttäminen käynnistyvät onnistuneesti
- Laaditaan suunnitelma lomittajien ammattitaidon ja saatavuuden parantamiseksi
 - nuorten rekrytointi lomittajan ammattiin
 - lomittajien täydennyskoulutuksen kehittäminen
 - lomituserkaiden toiminnan kehittäminen
- Edistetään yrittäjien, lomituspalvelujen hallinnon ja lomittajien välistä vuoropuhelua aktivoimalla yhteistoimintaryhmien toimintaa

Kiitos mielenkiinnosta!

Lomituspalveluiden kustannukset

*) vuosiloma on maksuton, sijaisavusta, tuetusta ja täysin maksullisesta lomituksesta maksu

Seuraukset lomittajan tehtävien lisääntymisestä (LOMAL 21§)

- Jos yrittäjän vuosiloman aikana toinenkin henkilö irrottautuu oman tehtäväosuutensa hoitamisesta siten, että tästä aiheutuu lomittajan tehtävien lisääntyminen, katsotaan hänen pitäneen vuosilomaansa näiden lomitettujen päivien osalta
- Jos kyseisten päivien katsominen vuosilomaksi ei ole mahdollista, yrittäjän tulee korvata tehtäväosuutensa hoitamisesta aiheutuneet kustannukset